

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 83/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., Mariánske námestie 31, Žilina, vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Szak 16/2016 z 26. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie čl. 12 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“), základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Szak 16/2016 z 26. júla 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa 2. apríla 2014 dostavil na Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava (ďalej len „oddelenie cudzineckej polície“) pre účely podania žiadosti o udelenie tolerovaného pobytu na území Slovenskej republiky. Následne bol sťažovateľ vyzvaný, aby preukázal svoju totožnosť a oprávnenosť pobytu predložením platného cestovného dokladu a víza. Sťažovateľ nevedel preukázať oprávnenosť svojho pobytu, pretože nedisponoval platným cestovným dokladom a ani iným dokladom totožnosti, preto začal správny orgán toho istého dňa, t. j. 2. apríla 2014, konanie vo veci administratívneho vyhostenia podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“), ktoré bolo prerušené pre účely prijatia žiadosti o tolerovaný pobyt. Konanie o udelenie tolerovaného pobytu bolo ukončené rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o udelenie tolerovaného pobytu na území Slovenskej republiky zo 16. apríla 2014, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal na Riaditeľstve hraničnej a cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava. Odvolaniu sťažovateľa nebolo vyhovené a napadnuté rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o udelenie tolerovaného pobytu na území Slovenskej republiky sa tak potvrdilo. Po ukončení konania o udelenie tolerovaného pobytu vydalo oddelenie cudzineckej polície ako správny orgán rozhodnutie 9. októbra 2014 o administratívnom vyhostení sťažovateľa na územie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] podľa § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov.

Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu o administratívnom vyhostení z 9. októbra 2014 odvolanie, o ktorom rozhodlo Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava (ďalej len „riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície“) 23. januára 2015 tak, že napadnuté rozhodnutie potvrdilo a odvolanie sťažovateľa zamietlo. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície z 23. januára 2015 žalobu, ktorá bola rozsudkom Krajského súdu

v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 S 85/2015 z 28. júna 2016 zamietnutá. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom. Najvyšší súd kasačnú sťažnosť proti rozsudku krajského súdu z 28. júna 2016 zamietol.

3. Sťažovateľ namieta dva okruhy nedostatkov, ktorých sa mal dopustiť najvyšší súd. Sťažovateľ poukazuje, že sa sám dobrovoľne dostavil na oddelenie cudzineckej polície, pretože si uvedomoval neoprávnenosť svojho pobytu na území Slovenskej republiky. Neoprávnenosť pobytu a skutočnosť, že žiadateľ nedisponuje platným cestovným dokladom, je pritom predpokladom na podanie žiadosti o udelenie tolerovaného pobytu na území Slovenskej republiky. Sťažovateľ navyše odôvodňoval svoju žiadosť o udelenie tolerovaného pobytu potrebou rešpektovať svoj rodinný a súkromný život, čo je ďalším predpokladom na podanie takejto žiadosti. Tieto predpoklady boli tak u sťažovateľa naplnené, preto správny orgán mal jeho žiadosť o tolerovaný pobyt prijať a v samostatnom konaní o žiadosti rozhodnúť, či sťažovateľ spĺňa alebo nespĺňa podmienky na jeho udelenie. Až následne malo byť iniciované konanie o administratívnom vyhostení. Správny orgán, t. j. oddelenie cudzineckej polície, však postupoval tak, že jeho žiadosť o udelenie tolerovaného pobytu, pre ktorú sa na oddelenie cudzineckej polície dostavil, „... *bola nezákonne neprijatá bez vydania potvrdenia o dôvodoch jej neprijatia a bolo začaté konanie o administratívnom vyhostení...*“. Podľa sťažovateľa je opísaný postup správneho orgánu, s ktorým sa stotožnili aj súdy, neprijateľný. Sťažovateľ namieta, že vzhľadom na jeho situáciu bol zákon o pobyte cudzincov súdom nesprávne aplikovaný a vyložený.

Sťažovateľ tiež namieta, že správny orgán a následne aj vo veci rozhodujúce súdy nedostatočne a nenáležite posúdili, či administratívne vyhostenie sťažovateľa nie je zásahom do práva sťažovateľa a jeho rodiny na rešpektovanie rodinného života. Sťažovateľ je ženatý s občiankou Slovenskej republiky, ktorá bola v priebehu konania pred správnymi orgánmi tehotná. Sťažovateľovi sa 5. novembra 2014 narodila dcéra, ktorá je občiankou Slovenskej republiky. Sťažovateľ tak vedie svoj súkromný a rodinný život na území Slovenskej republiky.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol týmto nálezhom:

„1. Právo sťažovateľa podľa článku 46 ods. 1 v spojení s článkom 12 ods. 1, článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 10Szak/16/2016 z 26. júla 2017 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 10Szak16//2016 z 26. júla 2017 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 312,34 EUR do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

8. Podstatou sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 12 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 8 ods. 1 dohovoru.

I. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

9. Sťažovateľ namieta v tejto časti nesprávnu aplikáciu zákona o pobyte cudzincov. Najvyšší súd, ktorý rozhodoval o kasačnej sťažnosti, sa stotožnil so závermi správneho orgánu a aj krajského súdu o tom, že sťažovateľ mal na území Slovenskej republiky neoprávnený pobyt, pretože sa tu nachádzal bez platného cestovného dokladu a víza. Tým považoval najvyšší súd za preukázané, že sťažovateľ naplnil skutkovú podstatu podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, čo odôvodňovalo jeho administratívne vyhostenie. Zároveň správne orgány pri rozhodovaní o administratívnom vyhostení sťažovateľa skúmali aj existenciu prekážok administratívneho vyhostenia podľa § 81 zákona o pobyte cudzincov, ktoré zistené neboli.

Podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov policajný útvar administratívne vyhostí štátneho príslušníka tretej krajiny, ak má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky.

10. Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00).

11. Vychádzajúc z uvedeného preskúmal ústavný súd napadnutý rozsudok najvyššieho súdu. Ústavný súd nezistil, žeby najvyšší súd interpretoval ustanovenie § 82 zákona o pobyte cudzincov, na základe ktorého bol sťažovateľ administratívne vyhostený, takým spôsobom, aby to malo za následok porušenie jeho označených práv. Dôvodom, pre ktorý nebol sťažovateľovi udelený trvalý a ani tolerovaný pobyt, nebola skutočnosť, že nebol držiteľom platného cestovného dokladu, ale to, že sťažovateľ nepredložil doklad o svojej bezúhonnosti. Táto skutočnosť už bola predmetom posúdenia správnych orgánov a aj súdov. V tejto súvislosti poukázal najvyšší súd na iný jeho rozsudok sp. zn. 10 Sža 7/2015 z 25. marca 2015, ktorým boli posudzované rozhodnutia správnych orgánov o zastavení konania vo veci žiadosti o udelenie trvalého pobytu sťažovateľovi. Rozhodnutím oddelenia cudzineckej polície z 3. decembra 2013 bolo zastavené konanie vo veci žiadosti sťažovateľa o udelenie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky

na päť rokov z dôvodu, že sťažovateľ v zmysle § 45 ods. 3 písm. b) zákona o pobyte cudzincov nepredložil v určenej lehote doklad nie starší ako 90 dní potvrdzujúci jeho bezúhonnosť, a to aj napriek prerušeniu konania a stanovenia lehoty na jeho predloženie.

12. Najvyšší súd tak jasne a presvedčivo odôvodnil, na základe akých skutočností a faktov dospel k záveru, že u sťažovateľa boli naplnené predpoklady v zmysle § 82 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov, odôvodňujúce jeho administratívne vyhostenie. Jeho právne závery k tejto otázke sú logické, majú racionálny základ a sú aj v rovine ústavného práva akceptovateľné. Na týchto záveroch neprislúcha ústavnému súdu pre nedostatok právomoci nič meniť, dopĺňať či inak rozvíjať (m. m. I. ÚS 429/2014). Ústavný súd preto hodnotí sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II. K namietanému porušeniu čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru

13. Sťažovateľ tiež namieta zásah do jeho práva na súkromný a rodinný život. Správne orgány a ani súdy podľa sťažovateľa nedostatočne posúdili, či rozhodnutie o administratívnom vyhostení nie je zásahom do práva sťažovateľa a jeho rodiny na rešpektovanie rodinného života.

14. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

15. Najvyšší súd námietku sťažovateľa o zásahu do jeho práva na rodinný a súkromný život nepovažoval za dôvodnú. V tejto súvislosti uviedol:

„Kasačný súd sa stotožnil s názorom krajského súdu ako aj názorom správnych orgánov, podľa ktorých zo strany štátnych orgánov nedošlo k porušeniu sťažovateľovho práva na rodinný život. K tomuto názoru kasačný súd ešte dodáva, že v zmysle nálezu

Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 331/09 zo dňa 16.12.2009 (87/2009) právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života v zmysle čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zahŕňa nielen negatívnu povinnosť štátu zdržať sa mocenského zásahu do nich, ale aj jeho pozitívny záväzok prijať účinné opatrenia na zabezpečenie ich efektívnej ochrany.

Garancie vyplývajúce z práva na rešpektovanie rodinného života predpokladajú existenciu rodiny, t. j. existenciu skutočného a reálneho (efektívneho) rodinného života. Týkajú sa aj zamýšľaného rodinného života, ktorý sa síce ešte v plnosti neetabloval, avšak je založený na platnom a skutočnom (pravom) manželstve zahŕňajúcom blízky vzťah a spoločný život (kohabitáciu) manželov v čase namietaného zásahu alebo krátko pred ním.

Orgány Slovenskej republiky sú povinné aj v prípade aplikácie noriem práva Európskej únie alebo v prípade aplikácie noriem vnútroštátneho práva predstavujúcich transpozíciu právnych aktov orgánov Európskej únie rešpektovať právo na ochranu rodinného života v rozsahu štandardu priznaného dohovorom, pretože tento záväzok do 01.12.2009 vyplýval z ustanovenia čl. 6 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii a od 01. 12.2009 vyplýva z čl. 7, čl. 52 ods. 3 a čl. 53 Charty základných práv Európskej únie v spojení s čl. 6 Zmluvy o Európskej únii v znení Lisabonskej zmluvy.

V prípade záveru, že manželstvo cudzinca so štátnym občanom Slovenskej republiky spadá do sféry ochrany poskytovanej prostredníctvom čl. 8 ods. 1 Dohovoru, vyžadujú kritériá vyplývajúce z čl. 8 ods. 2 Dohovoru náležité právne posúdenie, či administratívne vyhostenie možno v danom prípade považovať za zásah do sťažovateľovho práva na rešpektovanie rodinného života.

Je však potrebné podotknúť, že právo na rešpektovanie rodinného života v zmysle čl. 8 Dohovoru nezahŕňa všeobecný záväzok zmluvných štátov rešpektovať výber manželov, pokiaľ ide o ich usídlenie sa na území toho - ktorého štátu v tom zmysle, že by bol dotknutý štát bez ďalšieho povinný akceptovať usídlenie sa partnera, ktorý nie je jeho štátnym občanom. Článok 8 Dohovoru negarantuje právo na rodinný život v konkrétnej krajine, ale len právo na skutočný rodinný život ako taký (nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 331/09 zo dňa 16.12.2009; rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sža/39/2011 zo dňa 13.09.2011).

Pokiaľ ide o existenciu rodinného života sťažovateľa, táto nebola žalovaným nijako spochybnená. Pri posúdení veci žalovaný vychádzal z toho, že sťažovateľ má na území Slovenskej republiky manželku, v súčasnosti už aj dcéru, ktoré sú štátnymi príslušníkami Slovenskej republiky. Z rozhodnutia žalovaného vyplýva, že žalovaný puto medzi sťažovateľom a jeho rodinou považoval za skutočné a toto nespochybňoval. Správne orgány zobrali sťažovateľov rodinný život pri rozhodovaní do úvahy, pretože v jeho prípade nerozhodli pri administratívnom vyhostení zároveň o uložení zákazu vstupu sťažovateľa na územie Slovenskej republiky. Uvedeným konaním správne orgány neznemožnili sťažovateľovi viesť rodinný život na území Slovenskej republiky, ale po splnení zákonom stanovených podmienok. Kasačný súd zároveň dodáva, že presťahovanie sa sťažovateľa a jeho manželky do [REDAKOVANÉ] nebráni ich spoločnému životu v danej krajine.“

16. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd pri rozhodovaní zohľadnil aj námietky, týkajúce sa rodinného života sťažovateľa. Najvyšší súd napadnutý rozsudok aj v tomto smere jasne a logicky odôvodnil, pričom jeho argumentácia ako celok kompaktno podporuje záver o tom, že k zásahu do práva sťažovateľa na rešpektovanie súkromného a rodinného života garantovaného prostredníctvom čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru nedošlo. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy je potrebné uviesť, že má charakter ústavného princípu. Toto ustanovenie ústavy je implicitnou súčasťou akéhokoľvek rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. napr. I. ÚS 26/2010, I. ÚS 686/2013, II. ÚS 550/2013, IV. ÚS 214/2011). Ustanovenie čl. 12 ods. 1 ústavy však nemá charakter základného práva a slobody, resp. ľudského práva a základnej slobody, ktorého ochrany by sa bolo možné samostatne domáhať pred ústavným súdom v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Jeho aplikácia sa v individuálnych sťažnostiach viaže na porušenie individuálne určeného ústavného práva alebo slobody sťažovateľa, a preto požiadavka na vyslovenie porušenia čl. 12 ústavy bez vzťahu ku konkrétnemu ústavnému právu alebo slobode

sťažovateľa je zjavne neopodstatnená (m. m. I. ÚS 34/96, II. ÚS 85/01, II. ÚS 167/04, I. ÚS 509/2012, III. ÚS 87/2011, IV. ÚS 281/2012).

18. Pretože sťažnosť bola v celom rozsahu odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite sťažnosti, pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. marca 2018